

Sammandrag av
Akava Works rapport:

Arbetsförhållanden och arbetsförmåga för de anställda som överförs till velfärdområdena

Författarna:

Risto Nikunlaakso

Vilja Levonius

Kirsikka Selander

Pauliina Toivio

Pyry Silomaa

Arbetshälsoinstitut

December 2024

Akava

Sammandrag

I undersökningen granskade man hur den upplevda arbetsförmågan och arbetsförhållandena för personalen inom social- och hälsovårdstjänsterna förändrades i samband med inrättandet av välfärdsområdena. Materialet bestod av svaren från arbetshälsoenkäter som Arbetshälsoinstitutet har genomfört i kommunerna, sjukvårdsdistrikten, samkommunerna för social- och hälsovården och inom välfärdsområdena. Undersökningens material utgör ett exceptionellt stort och mycket heltäckande sampel av anställda inom den offentliga sektorns social- och hälsovård och räddningsbransch i Finland. Man har granskat situationen före välfärdsområdesreformen och efter reformen. Arbetshälsoinstitutet har utfört undersökningen på uppdrag av Akava Works.

Inrättandet av välfärdsområdena innebar den största överlåtelsen av en rörelse i Finlands historia. Stora organisationsförändringar har i tidigare undersökningar visat sig påverka personalens arbetshälsa. I denna undersökning granskade man hur den upplevda arbetsförmågan och arbetsförhållandena för personalen inom social- och hälsovårdstjänsterna förändrades i samband med inrättandet av välfärdsområdena.

Materialet bestod av svaren på de arbetshälsoenkäter som Arbetshälsoinstitutet har genomfört i kommunerna, sjukvårdsdistrikten, samkommunerna för social- och hälsovården och inom välfärdsområdena. I undersökningen jämför man enkätmaterialen från åren 2021–2022 (före välfärdsområdena grundades, N = 41 651) med enkätmaterialen från åren 2023–2024 (efter att välfärdsområdena grundades, N = 71 002). Den upplevda arbetsförmågan och arbetsförhållandena analyserades i hela materialet och per yrkesgrupp.

Resultaten från undersökningen visade att det inträffade förändringar i välfärdsområdenas personals arbetsförmåga och arbetsförhållanden i samband med välfärdsområdesreformen. Den upplevda arbetsförmågan försämrades under den period som var föremål för undersökningen. För många försämrades även arbetsförhållandena: bland annat ökade osäkerheten i arbetet och arbetsplatsmobbingen, och organisationens beslutsfattande upplevdes oftare än tidigare som orättvist. Å andra sidan upplevde man något mindre arbetspress och fler upplevde sig ha en god kontroll över arbetet.

Baserat på resultaten verkar det som om övergången till välfärdsområdena inte har förbättrat personalens arbetsförhållanden och inte heller arbetshälsan. Enligt många indikatorer har situationen rentav blivit sämre, men inte drastiskt mycket sämre. I många yrken inom social- och hälsovården är arbetet fortsättningsvis mycket belastande, och det behövs sätt att minska belastningen och göra det lättare att orka. Baserat på resultaten från denna undersökning bör man inom välfärdsområdena särskilt fokusera på att utveckla beslutsfattandet inom organisationen och på att lyssna på personalen i beslutsfattandet. Inom välfärdsområdena behövs även stöd till de anställda som har nedsatt arbetsförmåga – det finns redan många sådana inom välfärdsområdena.

Presentation av forskningsgruppen

Undersökningen genomfördes av Arbetshälsoinstitutets specialsakkunnig Risto Nikunlaakso, forskare Vilja Levonius, specialforskare Kirsikka Selander, specialsakkunnig Pauliina Toivio och sakkunnig Pyry Silomaa. Nikunlaakso är den som huvudsakligen har skrivit rapporten och planerade sammanställningen av forskningsmaterialet och analyserna, Levonius skrev beskrivningar för en stor del av rapportens grafiska representanter, Selander planerade de statistiska analyserna och bearbetade rapportens text, Toivio samlade in forskningsmaterial och utförde analyser och Silomaa samlade in forskningsmaterial.